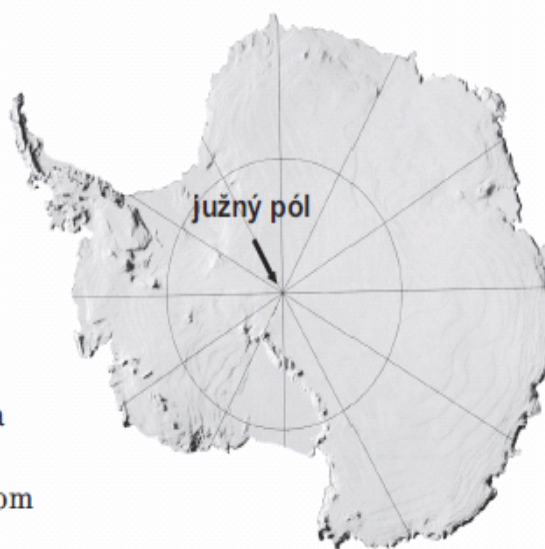

Antarktída: Krajina ľadu

Zoznámte sa s Antarktídou

Čo je Antarktída?

Antarktída je kontinent, ktorý sa nachádza priamo na juhu našej planéty. (Ak sa ju snažíte nájsť na glóbose, uvidíte ju na samom spodku.)

Zaberá jednu desatinu zemského povrchu a je pokrytá vrstvou ľadu, ktorá môže mať hrúbku až 1 500 metrov a viac. Južný pól sa nachádza presne v strede Antarktídy.

Mapa Antarktídy

Antarktída je najstudenší kontinent, a taktiež najvyprahnutejší, najvyšší a najveternejší. Celý rok tu žije len veľmi málo ľudí. Výskumní pracovníci sa tu zdržiavajú len na krátky čas, počas ktorého žijú v špeciálne vybudovaných výskumných staniciach.

Leto v Antarktíde je medzi októbrom a marcom. Počas tohto obdobia je tu stále denné svetlo. V zime, od apríla do septembra je to zase naopak a Antarktída je ponorená do šesťmesačnej nepretržitej tmy.

Počasie v Antarktíde

V Antarktíde je oveľa chladnejšie, než si vôbec dokážete predstaviť, dokonca aj v lete! Južný pól je najchladnejšou časťou Antarktídy. Priemerná januárová teplota, kedy je stred leta, je mínus 28 stupňov Celzia (píše sa -28°C). Mínus znamená chladnejšie, ako je bod mrazu, čiže 0°C .

V zime, teda od apríla do septembra, priemerná teplota na Južnom póle môže klesnúť až na -89°C . V takejto zime vriaca voda vyliata z hrnčeka zamrzne skôr, ako dopadne na ľad. Niekedy musia vedci používať chladničku, aby udržali vzorky teplé!

Tučniaky v Antarktíde

V Antarktíde je viac tučniakov, než iných vtákov.

Nevedia lietať, ale svoje krátke krídla používajú ako plutvy na plávanie. Sú skvelí plavci. Na zemi sa pohybujú vzpriamene kolísavým krokom alebo krátkymi poskokmi.

Tučniaky majú veľa peria, ktoré sa navzájom prekrýva. Toto vrchné perie spolu s hustým spodným perím a hrubou vrstvou tuku ich chráni pred studeným vzduchom, vetrom a vodou. Aby sa ešte viac zohriali, túlia sa tučniaky v skupinkách k sebe.

List z Antarktídy

Sára Wheelerová je jednou z výskumných pracovníkov, ktorí pracujú v Antarktíde. Keď si prečítate jej list synovcovi Danielovi, môžete sa dozvedieť viac o jej zážitkoch z Antarktídy.

Antarktída

Piatok, 9. decembra

Milý Daniel,

tu je list aj fotografia, ktoré som slúbila poslať z Antarktídy. Vieš si predstaviť, aká som nadšená, že som konečne tu a môžem kráčať po stopách toľkých slávnych bádatel'ov. Je to tu celkom odlišné od sveta, na ktorý som bola zvyknutá.

Nie je tu nič čerstvé - žiadne supermarkety - takže musíme jesť veľa sušených, konzervovaných alebo mrazených potravín (nemusia byť v mrazničke, len ich necháme vonku). Varíme na malých plynových varičoch a trvá to oveľa dlhšie než doma na sporáku. Včera som robila rezance s rajčinovou omáčkou a zeleninou z konzervy, potom nasledovali sušené jahody, ktoré chutili ako lepenka.

Chýbajú mi čerstvé jablká a pomaranče - keby si mi tak mohol nejaké poslať!

Božkáva Ťa teta Sára

Otázky: Antarktída: Krajina ľadu

1. Kde na glóbusu nájdeš Antarktídu?

1
0
8
9

2. Antarktída je najchladnejšie miesto na Zemi. Aké ďalšie rekordy dosahuje?

- (A) najviac vyprahnutá a zamračená
- (B) najdaždivejšia a najveternejšia
- (C) najveternejšia a najvyprahnutejšia
- (D) najoblačnejšia a najvyššia

3. Ktorá časť Antarktídy je najchladnejšia?

1
0
8
9

4. Porozmýšľaj, čo si sa dozvedel/a z článku o Antarktíde. Uveď **dve** príčiny, prečo sa tam väčšina návštevníkov **nevyberie** v čase od apríla do septembra.

1.

2.

5. Prečo sa v článku hovorí, že „vriaca voda vyliata z hrnčeka zamrzne skôr ako dopadne na ľad“?

- ☐ A aby ste sa dozvedeli, aká horúca je voda v Antarktíde
- ☐ B aby ste videli, čo pijú v Antarktíde
- ☐ C aby ste sa dozvedeli o práci vedcov v Antarktíde
- ☐ D aby ste videli, aká zima je v Antarktíde

6. Načo používajú podľa článku tučniaky krídla?

- ☐ A na lietanie
- ☐ B na plávanie
- ☐ C aby zohriali mláďatá
- ☐ D na vzpriamenú chôdzu

2
1
0
8
9

7. Napíš **tri** spôsoby, ako si tučniaky dokážu udržať telesné teplo v Antarktíde.

1.

2.

3.

3

2

1

0

8

9

8. Aké **dve** veci o stravovaní v Antarktíde si sa dozvedel/a zo Sárinho listu?

1.

2.

2

1

0

8

9

9. Porozmýšľaj o tom, či by si rád/rada navštívil/a Antarktídu. Vysvetli to pomocou toho, čo si si prečítal/a v článkoch *Zoznámte sa s Antarktídou* a *List z Antarktídy*.

10. V ktorej časti článku sa dozvieš, aký hrubý je ľad v Antarktíde?

- ☐ A Čo je Antarktída?
- ☐ B Počasie v Antarktíde
- ☐ C Tučniaky v Antarktíde
- ☐ D List z Antarktídy

2
1
0
8
9

11. V tomto článku sa dvoma spôsobmi dozvedáš viac o Antarktíde:

- *Zoznámte sa s Antarktídou*
- *List z Antarktídy*

Ktorý spôsob informácií je pre Teba zaujímavejší a prečo?

1
0
8
9

List od Sára Wheelerovej je prevzatý z *Letters from Antarctica*, od Sára Wheelerovej, 1997. Reprodukované s dovolením Hodder and Stoughton Ltd.
Fotografie © Guillaume Dargaud